

Šis puslapis atspausdintas iš DELFI interneto vartų.
Adresas <http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=16590543>

Dilema valdžiai: Lyties keitimo įstatymas per 3 mėn. arba 40 tūkst. eurų

Eglė Digrytė, www.DELFI.lt
2008 balandžio mėn. 7 d. 11:57

Lietuvai teks per tris mėnesius priimti Lyties pakeitimo įstatymą arba sumokėti 40 tūkst. eurų moteriai, norinčiai tapti vyru. Tokia prievolė mūsų šaliai teko, kadangi Europos Žmogaus Teisių Teisme (EŽTT) nebus peržiūrėta mūsų šalies pralaimėta byla. Tai reiškia, kad įsiteisėja sprendimas byloje L. prieš Lietuvą.

Corbis

„Teismo sprendimas įsiteisėjo. Todėl dabar teks per tris mėnesius arba priimti įstatymą, arba sumokėti kompensaciją“, - DELFI pirmadienį sakė Vyriausybės atstovė EŽTT Elvyra Baltutytė.

Kaip pranešė Žmogaus teisių stebėjimo institutas, prieš savaitę EŽTT Didžiosios Kolegijos penkių teisėjų atrankos komisija nepatenkino mūsų šalies Vyriausybės prašymo perduoti L. bylą Didžiajai Kolegijai nagrinėti iš naujo. Pagal Europos žmogaus teisių konvenciją, nuo tos dienos sprendimas, priimtas dar pernai rugsėjo 11 d., įsiteisėjo.

„Didžiosios Kolegijos atrankos komisijos teisėjų sprendimas yra reikšmingas atsakas į Lietuvos politikų ir valstybės pareigūnų neatsakingumą, - pirmadienį išplatintame pranešime cituojamas instituto direktorius Henrikas Mickevičius, atstovavęs lyties pakeitimo siekiančiai moteriai EŽTT. – Teisinėje valstybėje negalima suteikti žmonėms teisių, kuriomis negalima pasinaudoti dėl to, kad vėliau „persigalvojama“.

Anot H. Mickevičiaus, L. prireikė kelerių metų pastangų, kad EŽTT apgintų teisę į lyties keitimą, kurią Seimas numatė Civiliniame kodekse.

Šis teisės aktas numato, kad nesusituokęs pilnametis asmuo turi teisę medicininiu būdu pakeisti savo lytį, jei tai mediciniskai įmanoma. Lyties pakeitimo sąlygas ir tvarką turi nustatyti iki šiol nepriimtas įstatymas. Būtent dėl šios painiavos L. laimėjo Strasbūre.

Siūlo operuotis užsienyje

Prieš daugiau nei pusmetį EŽTT [pripažino](#), kad Lietuva pažeidė L. teisę į privataus gyvenimo gerbimą ir įpareigojo valstybę per tris mėnesius nuo sprendimo įsigaliojimo priimti įstatymą, reguliuojantį lyties keitimo tvarką bei sąlygas.

Jei per šį laikotarpį atitinkamas įstatymas nebus priimtas, Lietuva turės išmokėti L. dar vieną kompensaciją – 40 tūkst. eurų (per 138 tūkst. litų) materialinei žalai atlyginti. Iš karto mūsų šalis buvo įpareigota išmokėti 5 tūkst. eurų kompensaciją.

Lyties pakeitimo [įstatymas](#) buvo parengtas prieš penkerius metus. Apie jį kalbama Civiliniame kodekse, tačiau galimybė Lietuvoje pasikeisti lytį iki šiol [neįteisinta](#).

Neseniai Seimo nariai Sveikatos reikalų komiteto pirmininkas Antanas Matulas ir Dangutė Mikutienė [pasiūlė](#) piliečiams tokias operacijas daryti užsienyje, o mūsų šalyje jų neįteisinti. Konservatorius A. Matulas suabejojo, ar Lietuvos visuomenė tam jau pasirengusi ir ar valstybė turėtų skirti lėšų transseksualų sveikatai.

Dabartiniai teisės aktai formaliai leidžia keisti lytį, tačiau realiai to padaryti negalima, nes nėra tai detalčiau reglamentuojančių teisės aktų. Be to, lytį pasikeitus užsienyje negalima gauti naujų asmens dokumentų su nurodyta nauja lytimi.

Olandų mokslininkai yra nustatę, jog 1 iš 11,9 tūkst. vyrų ir 1 iš 34 tūkst. moterų yra transseksualūs. Lietuvoje tokių žmonių, įvairiais duomenimis, galėtų būti nuo 50 iki 200.

Manoma, kad keliolikai Lietuvos piliečių lyties keitimo operacijos atliktos užsienyje. Tai kainuoja apie 50 tūkst. eurų (172 tūkst. litų). Mūsų šalyje be hormonų terapijos operacija kainuotų 3-4 tūkst.

litų. Ją galėtų atlikti Vilniuje ir Kaune esančių klinikų medikai.

Griežtai draudžiama DELFI paskelbtą informaciją panaudoti kitose interneto svetainėse, tradicinėse žiniasklaidos priemonėse ar kitur arba platinti mūsų medžiagą kuriuo nors pavidalu be sutikimo, o jei sutikimas gautas, būtina nurodyti DELFI kaip šaltinį.